

De (her)start in de kinderopvang

Dr. Harriet Vermeer • *Universiteit Leiden*

CONGRES 2022

Wetenschap ontmoet praktijk

28 September

Expertisecentrum
Kinderopvang
Pedagogische kwaliteit

De (her)start in de kinderopvang

Harriet Vermeer | Expertisecentrum Kinderopvang

28 September 2022

Universiteit
Leiden

ZonMw

Bij ons leer je de wereld kennen

Onderzoeksteam

- Sanne de Vet
- Claudia Vrijhof
- Shelley van der Veeke
- Hedwig van Bakel

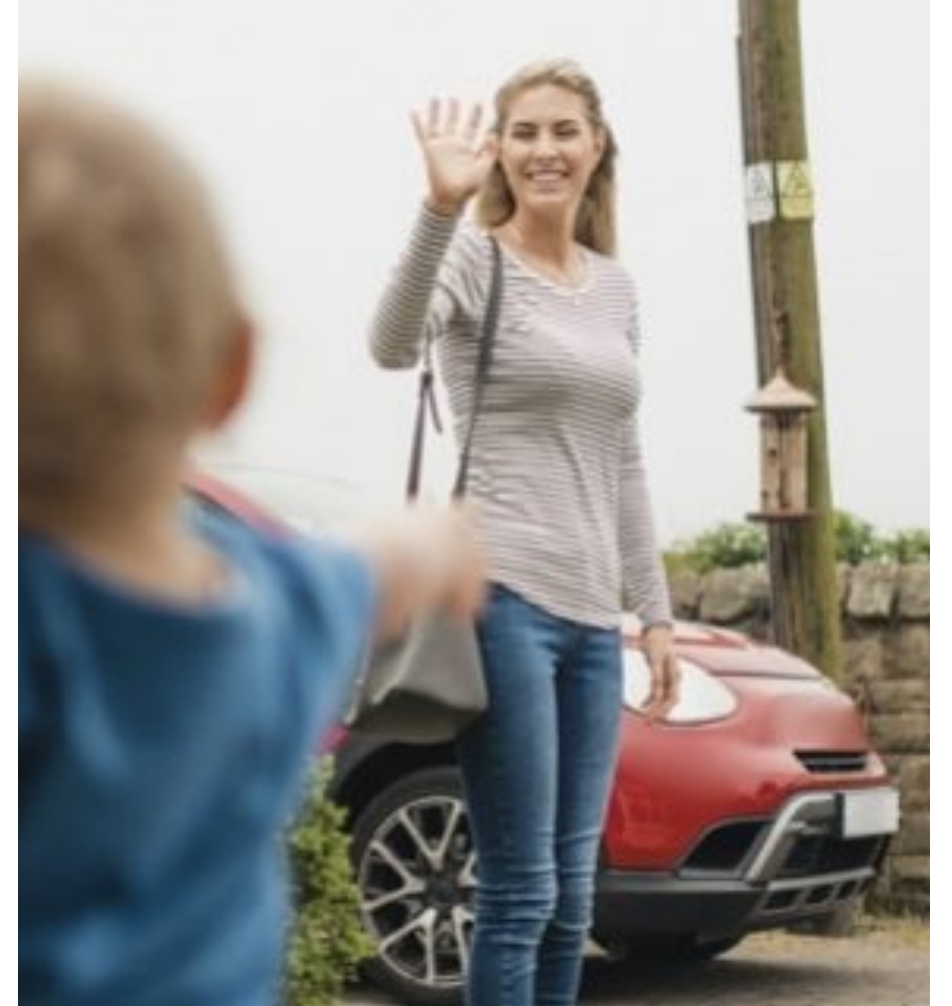
Vandaag

THUIS IN DE OPVANG

1. Hoe ervaren baby's en hun ouders de stap van thuis naar het kinderdagverblijf?

TERUG NAAR DE OPVANG

2. Hoe ervaren kinderen en hun ouders de terugkeer naar het kinderdagverblijf?

Thuis in de opvang: Steekproef

- Start in kinderdagverblijf < 6 maanden, minstens 1 dag per week
- 27 baby's (M= 15 weken; range: 9-29 weken) en hun moeder
- Aantal uren in kinderopvang: M= 22 uur; range 8-40 uur
- 7 baby's in verticale groep

Thuis in de opvang: Ervaringen wennen

Hoe vaak kwamen baby's wennen?

✓ 1 tot 4 keer (de meeste baby's 2 keer)

Waren ouders aanwezig tijdens wendagen?

✓ 2 van de 27 ouders

Was er contact tussen het kinderdagverblijf en de ouders?

✓ Ja (74% van de ouders)

Was er voldoende ruimte voor een goede overdracht?

✓ Ja (100% van de ouders)

Doe meer met wenperiode op kinderdagverblijf

De start in de kinderopvang kan spannend zijn voor baby's: ze moeten de overgang maken van de vertrouwde thuisituatie naar een andere omgeving met nieuwe gezichten. Voor ouders kan deze stap van hun kind net zo spannend zijn. Daarom start vrijwel ieder kinderdagverblijf met een wenperiode. Hoe verloopt die en wat zijn verbeterpunten?

Sanne de Vet, Claudia Vrijhof, Shelley van der Week, Hedwig van Bakel en Harriet Vermeer

'Delen en ontvangen van informatie over hun baby staat voor ouders voorop'

ouders als baby's zullen op deze manier waarschijnlijk minder stress ervaren, wat hun welbevinden en verdere ontwikkeling ten goede komt. In het belang van baby's, ouders en medewerkers is meer aandacht voor de wenperiode dus belangrijk. We hopen dat ons onderzoek concrete aanknopingspunten geeft om de start op een kinderdagverblijf te optimaliseren.

Bij dit artikel horen drie referenties, deze zijn op te vragen via vraag@idg.communicatie.nl

Over de auteurs:
Sanne de Vet MSc werkt als promovenda bij de afdeling Opvoeding & Ontwikkeling van de afdeling Kinder- en Jeugdpsychiatrie van de Universiteit Leiden. Binnen dezelfde afdeling werken dr. Claudia Vrijhof (postdoctoraal onderzoeker), dr. Shelley van der Week (universitair docent) en dr. Harriet Vermeer (universitair hoofddocent). Prof. dr. Hedwig van Bakel is bijzonder hoogleraar Infant Mental Health aan de Universiteit van Tilburg. Speciale dank gaat uit naar Fleurke Schook MSc en Ise Gerritma MSc voor het helpen

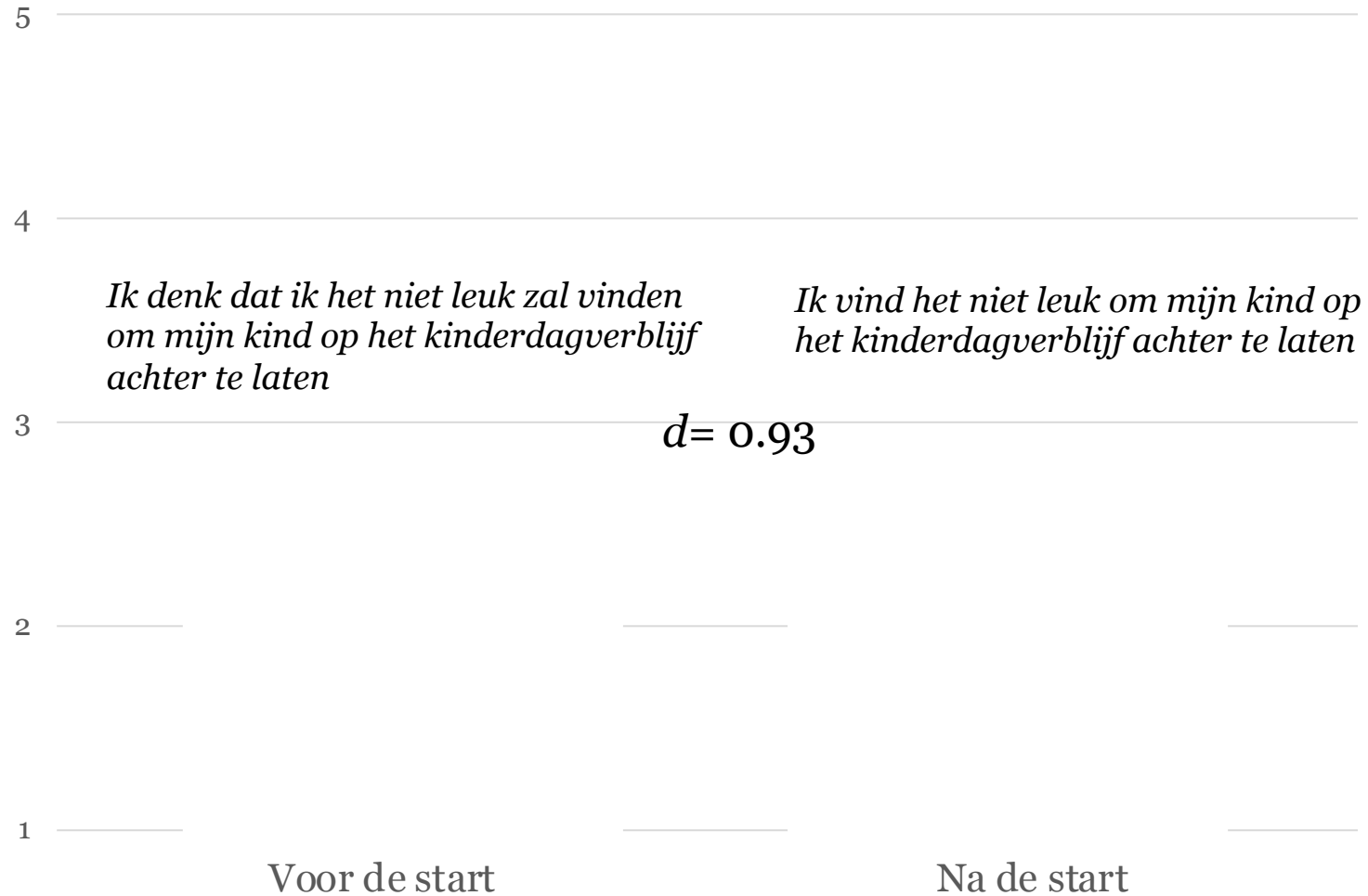
38 vroeg lente 2022

vraag lente 2022

Thuis in de opvang: Verbeterpunten wenperiode

- ✓ Een extra wendag
- ✓ Meer opbouw in het aantal uur wennen
- ✓ Nog meer gehoor geven aan wensen van ouders m.b.t. de verzorging
- ✓ Meer duidelijkheid over de rol en aanwezigheid van ouders tijdens wendagen

Thuis in de opvang: Separatie-angst ouder

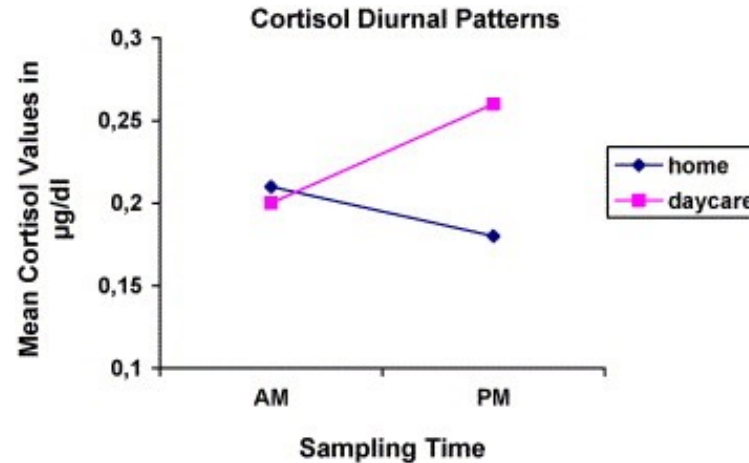
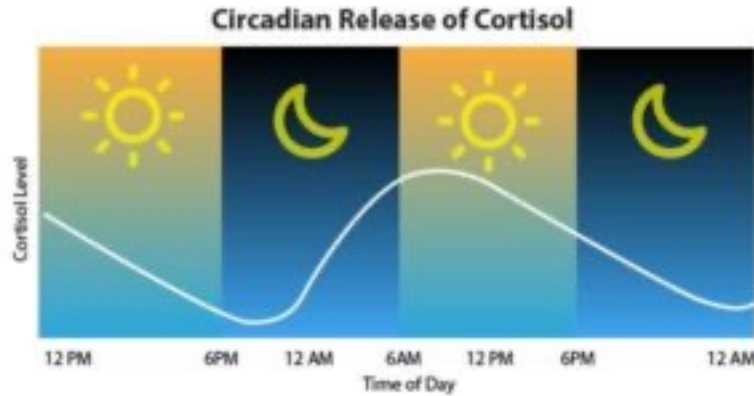

Vrijhof et al., under review

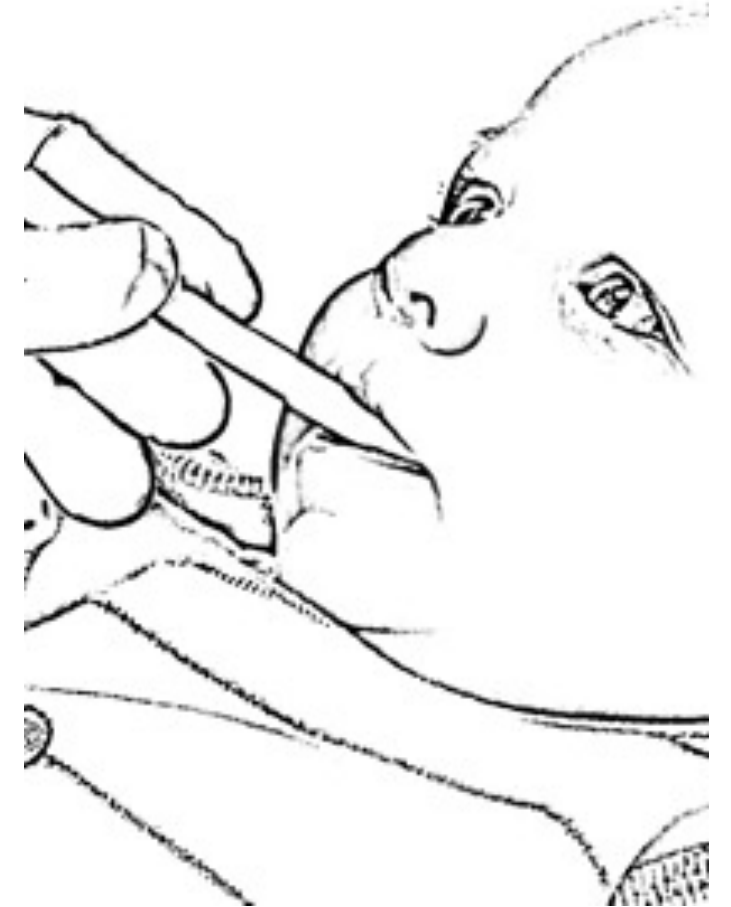
Maternal Separation Anxiety Scale (Hock et al., 1989)

Thuis in de opvang: Cortisol

- Cortisol: stresshormoon

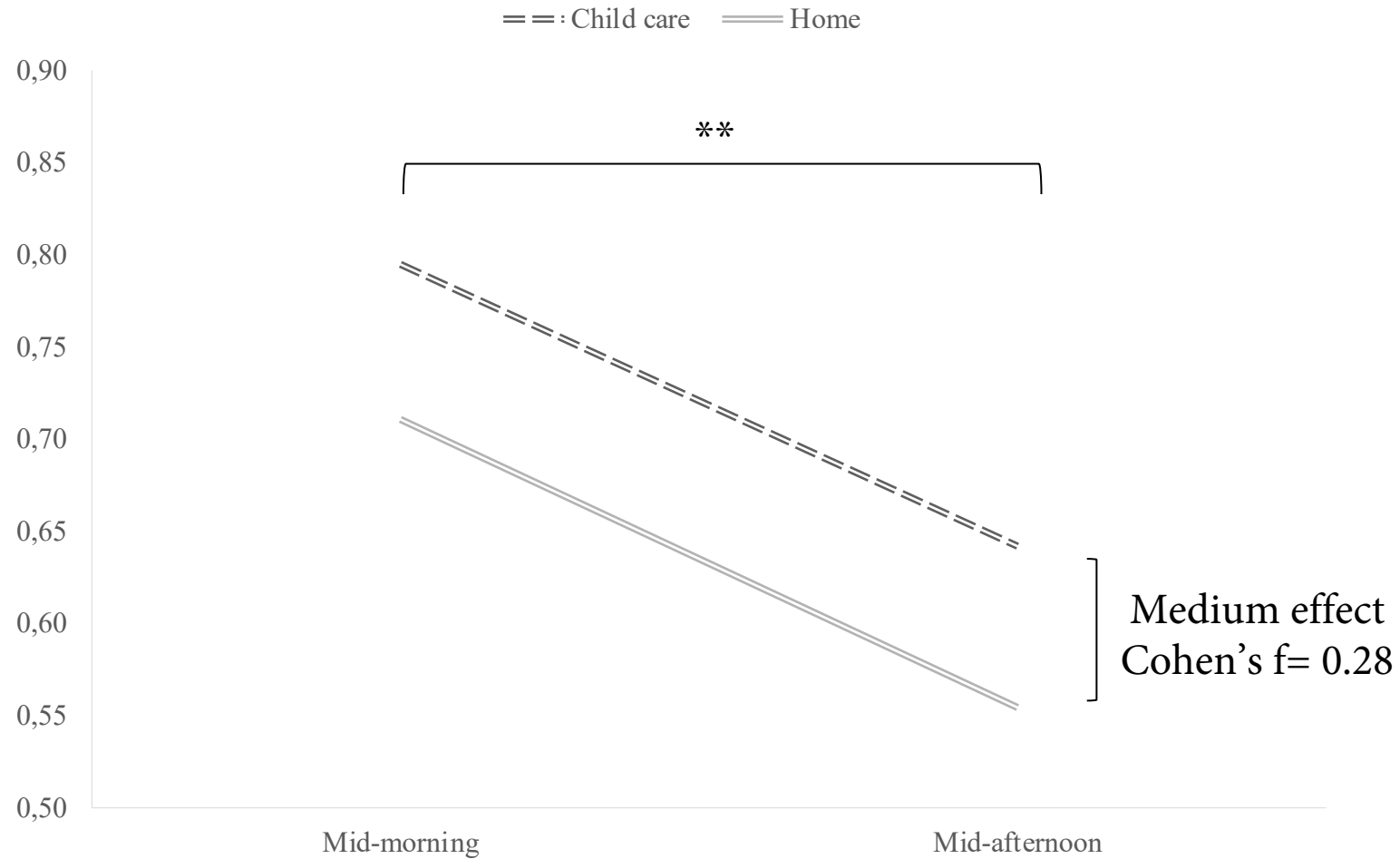

- Speekselafname in de ochtend en middag, op kinderopvang en thuis

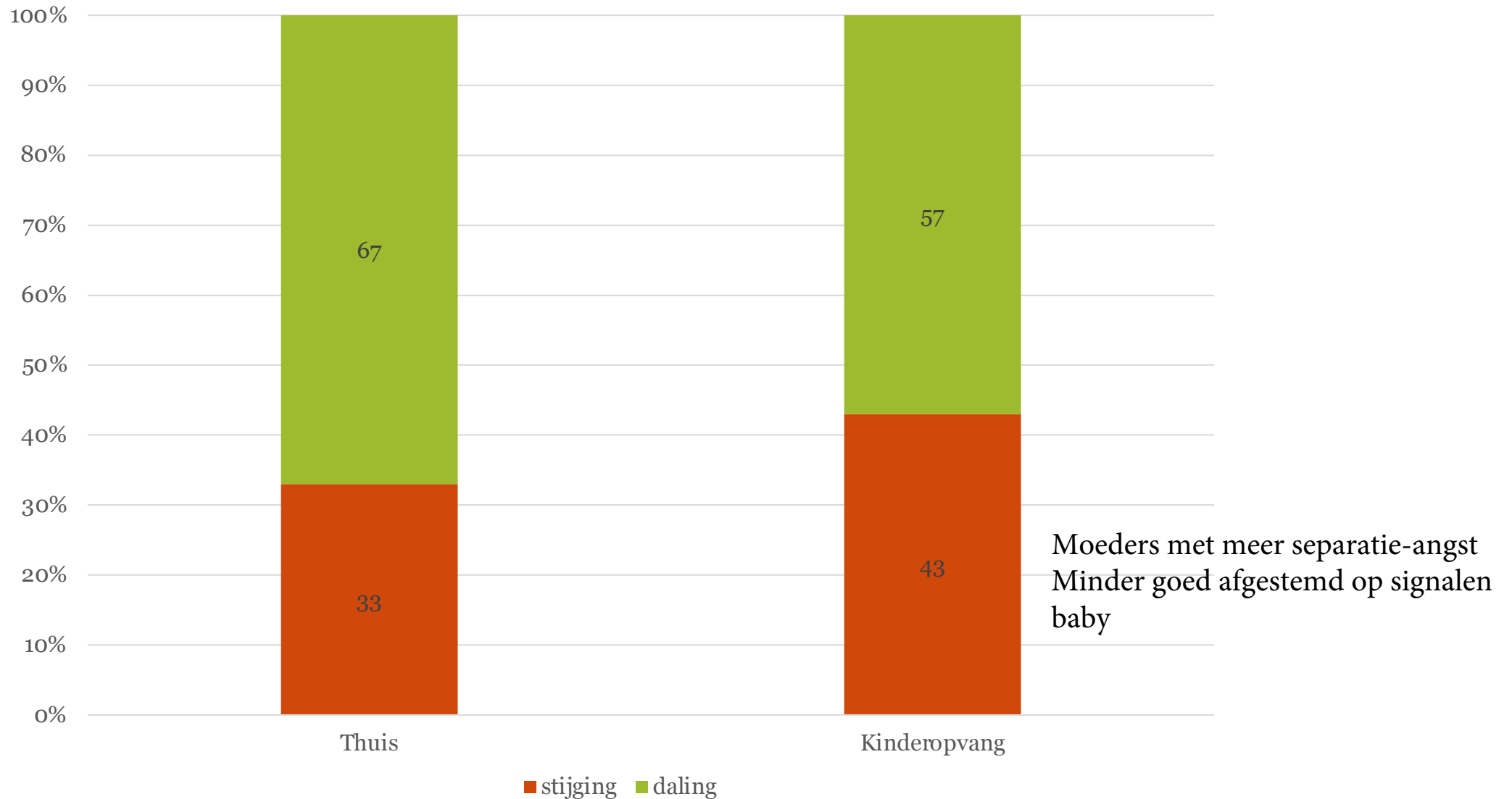
De Vet et al., under review

Thuis in de opvang: Cortisol

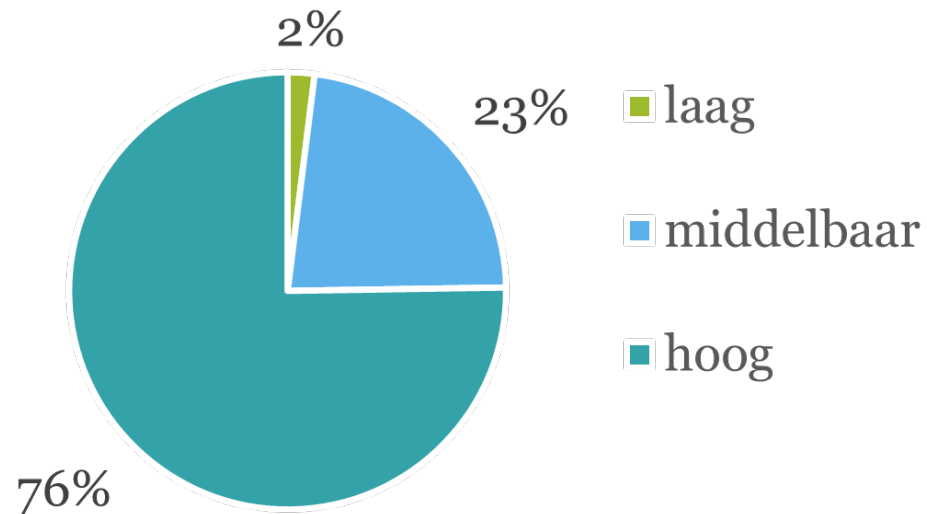
De Vet et al., under review

Thuis in de opvang: Daling en stijging in cortisol

Terug naar de opvang: Steekproef

- Kinderen van 0-4 jaar die voor en na sluiting (2020) kinderdagverblijf bezochten
- N= 694 ouders (90% moeders)
- M= 27 maanden; range: 6 -52 maanden
- Aantal uur in opvang: M= 18.8 uur
- 96% uit twee oudergezin

Vrijhof et al., 2020

Terug naar de opvang: Ervaringen (opnieuw) wennen

60% ouders: verschil in gedrag kind tijdens brengen en halen

93%: negatieve verandering

Hij wilde er helemaal niet meer heen. Begon al bij het ontbijt. De eerste week was het de hele fietsroute huilen. Dat had hij nooit.

Ze was meer terughoudend naar de pedagogisch medewerker. Bij het overpakken klampte ze zich meer aan mij vast.

10%: positieve verandering

Hij was blijer en rende zijn pm'ers steeds direct in de armen, meer dan voor de sluiting.

Ze had het echt gemist en vond het veel leuker dan daarvoor, ze had er echt zin in. Heel enthousiast om alle kindjes en de pedagogisch medewerkers weer de zien.

Vrijhof et al., 2020

Terug naar de opvang: Gerapporteerde stress

Hoe reageerde uw kind bij de breng- en haalmomenten op het kdv, de eerste twee weken na de heropening? ($\alpha = .87, n = 886$)

Mijn kind was blij bij het brengen naar het kdv*

Mijn kind was boos bij het brengen naar het kdv

Mijn kind moest huilen bij het brengen naar het kdv

Mijn kind was angstig bij het brengen naar het kdv

Mijn kind was onrustig bij het brengen naar het kdv

Mijn kind leek het niet erg te vinden toen ik vertrok na het brengen bij het kdv*

Mijn kind moest huilen bij het ophalen van het kdv

Mijn kind was onrustig bij het ophalen van het kdv

Mijn kind leek opgelucht bij het ophalen van het kdv

Hoe voelde u zich de eerste twee weken na de heropening over het feit dat uw kind weer naar het kdv ging? ($\alpha = .86, n = 886$)

Ik vond het spannend om mijn kind weer naar het kdv te brengen

Ik vond het fijn om mijn kind weer naar het kdv te brengen*

Ik vond het geen probleem om mijn kind weer naar het kdv te brengen*

Ik vond het jammer om mijn kind weer naar het kdv te brengen

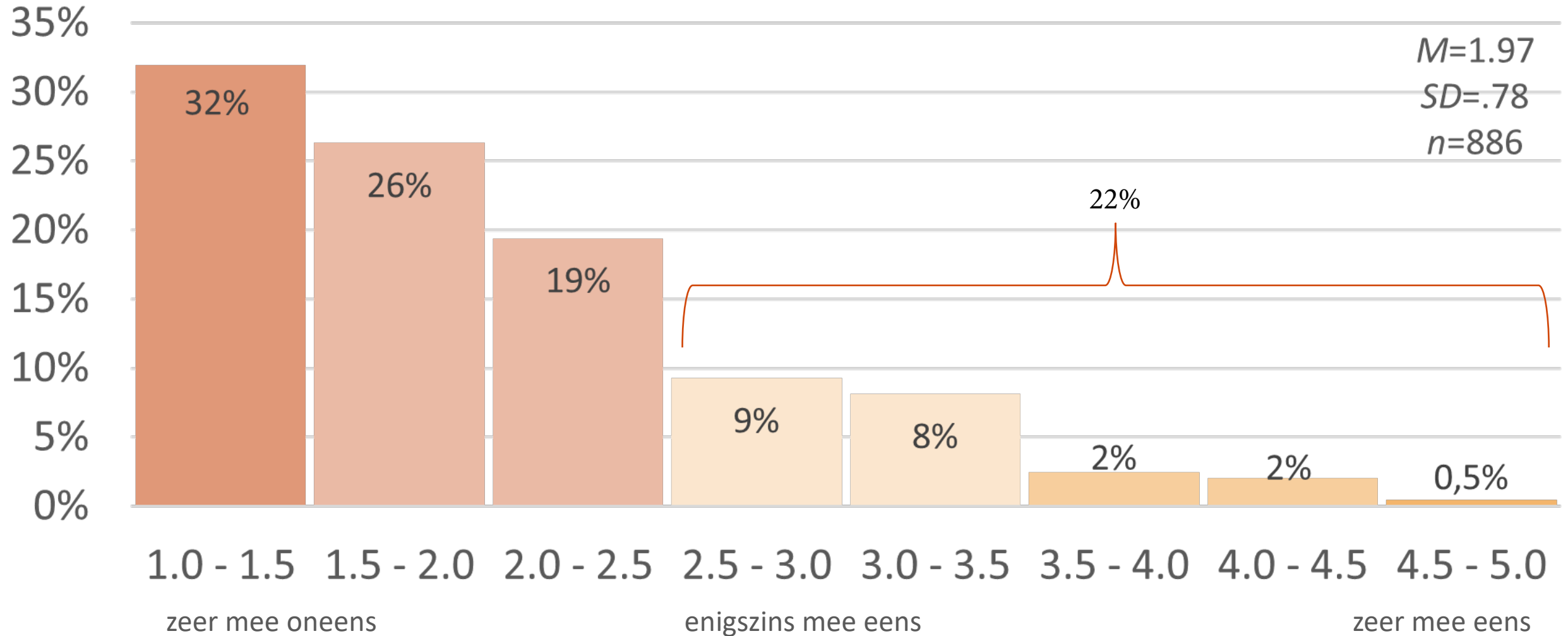
Ik vond het moeilijk om mijn kind weer naar het kdv te brengen

Ik had mijn kind liever thuisgehouden

Ik had er vertrouwen in dat het goed was om mijn kind weer naar het kdv te brengen*

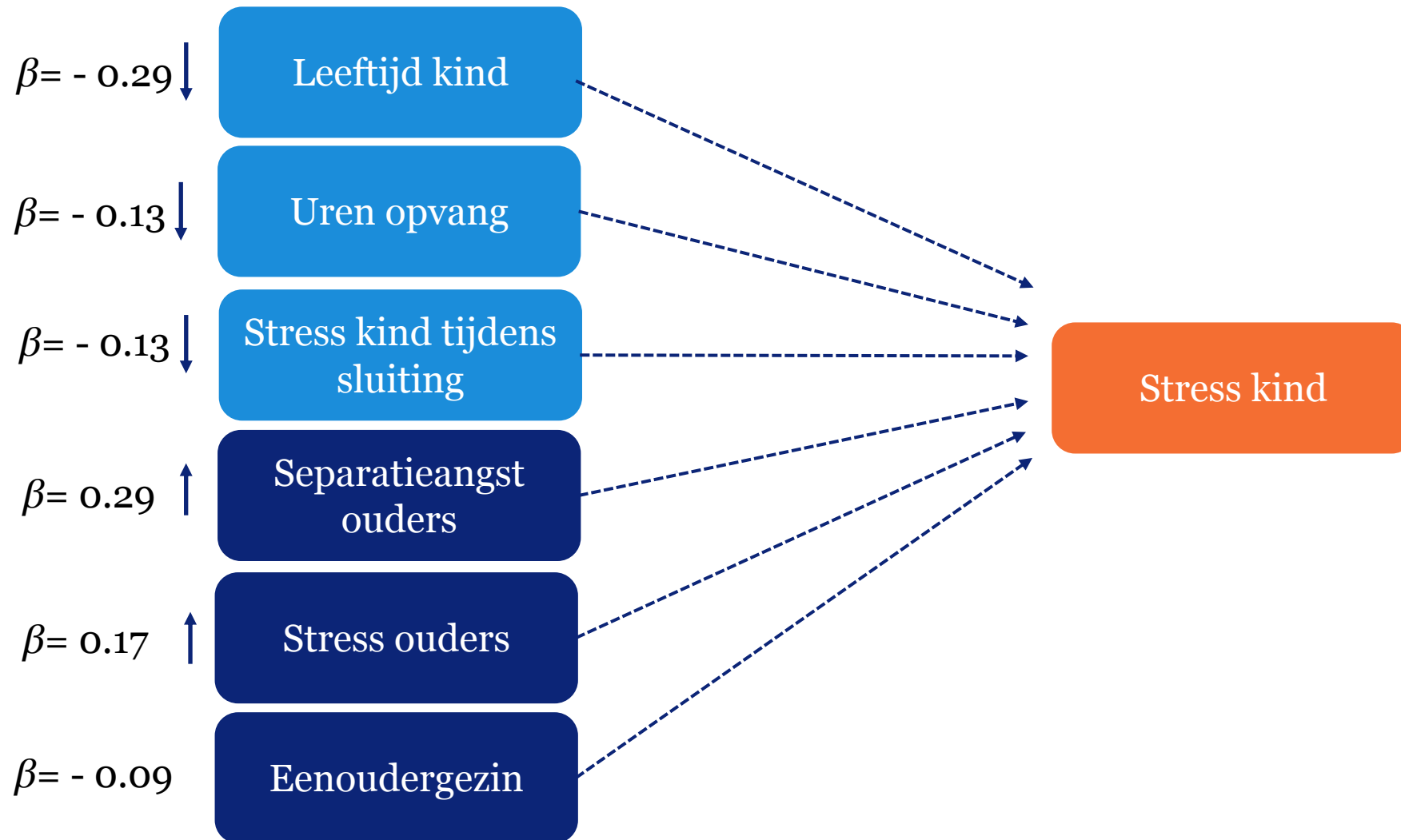

Terug naar de opvang: Stress kind

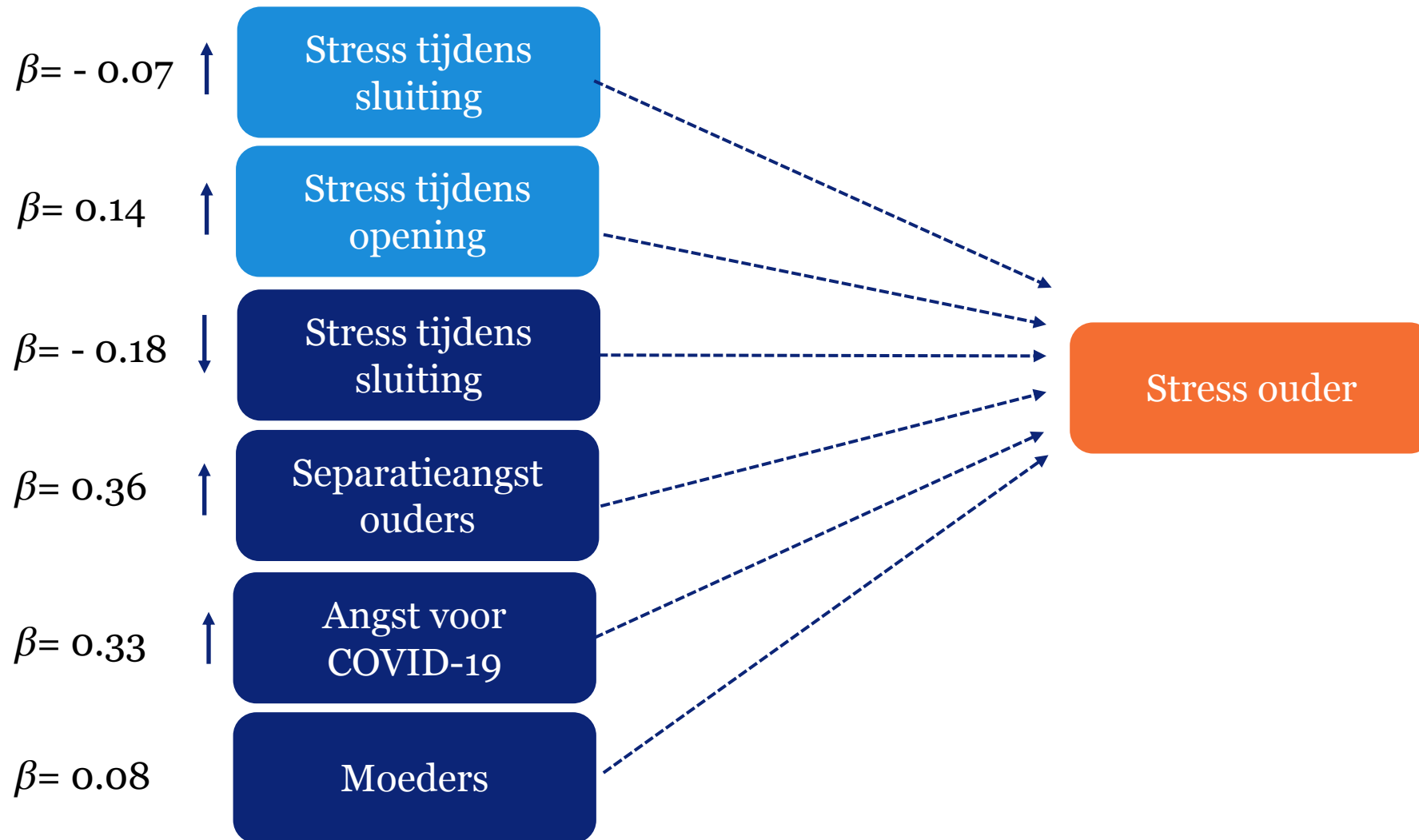
Vrijhof et al., 2020

Terug naar de opvang: Stress kind

De Vet et al., 2021

Terug naar de opvang: Stress ouder

De Vet et al., 2021

Conclusies: Ervaringen kind

- Zowel thuis als op de kinderopvang lieten de baby's een normaal cortisolpatroon zien met iets hogere waarden op de kinderopvang. De variatie tussen baby's was groot.
- 1 op de 5 kinderen ervoeren volgens hun ouder (enige mate van) stress rondom de heropening van het kinderdagverblijf.
- Kinderen ervoeren meer stress (zowel gemeten via cortisol als gerapporteerd) als zij ouders hadden met meer zorgen/schuldgevoelens (separatie-angst).
- Kinderen ervoeren meer stress tijdens de herstart wanneer zij jonger waren (0-2 jaar), minder uren per week naar de kinderopvang gingen, minder stress hadden tijdens de sluiting en opgroeiden in een éénoudergezin.

Conclusies: Ervaringen ouder

- Ouders ervaren de wenperiode overwegend als positief. Het delen en ontvangen van informatie over hun baby wordt positief beoordeeld.
- 1 op de 3 ouders ervaren (enige mate van) stress rondom de heropening van het kinderdagverblijf.
- Stress van de ouder hing samen met separatieangst en corona-gerelateerde angst.
- Moeders ervaren meer stress dan vaders.
- Stress van ouder en kind rondom de terugkeer hingen samen.

Aanbevelingen

- Het aanbieden aan ouders van meer dan één wenmoment met een opbouw in het aantal uren.
- Het mogelijk maken dat ouders (deels) aanwezig kunnen zijn op het kinderdagverblijf tijdens het wennen.
- Het is zinvol om voor de start van de baby op het kinderdagverblijf met ouders in gesprek te gaan over routines thuis en de gevoelens van ouders ten opzichte van de start van hun baby.
- Voornamelijk jongere kinderen (0-2 jaar), kinderen die weinig uur aanwezig zijn, en kinderen uit eenoudergezinnen zijn gebaat bij extra aandacht tijdens de (her)start op het kinderdagverblijf.

Dank voor uw aandacht

Universiteit
Leiden

vermeer@fsw.leidenuniv.nl

Bij ons leer je de wereld kennen